

Magyar Gyógyszerésztörténeti Társaság
www.gyogyszeresztortenet.hu
2018 október 05.

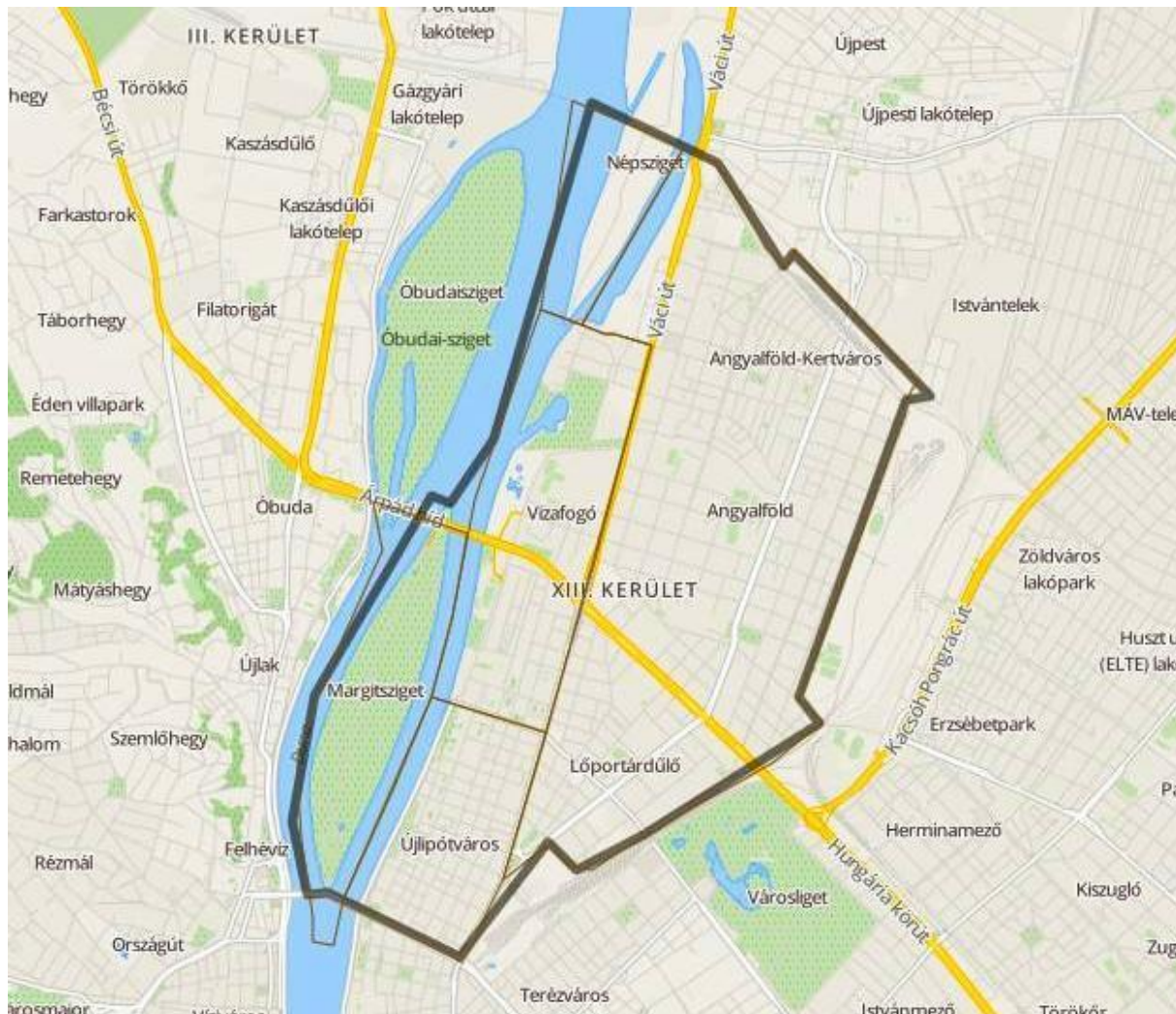
BUDAPEST XIII. KERÜLETÉNEK
GYÓGYSZERÉSZTÖRTÉNETE 1950-IG

Írta és szerkesztette: Szmodits László

BUDAPEST

2018

Történet

A kerületet 1938-ban hozták létre. Területe 13,43 km². Részei: Angyalföld, - Göncz Árpád városrész (az Árpád-híd környéke), - Lőportál-dűlő, Magdolna-város (a Dózsa György úton túl lévő terület), - Népsziget, - Új-Lipótváros, - Vízafogó. A Margit-sziget 2013-ig volt a XIII. kerület része.

A kerület legkorábbi lakóiról csak keveset tudunk. Valószínűleg itt készült az angyalföldi kincs néven ismert i. e. VIII. századi aranyelet. A rómaiak érkezése előtt kelta törzsek uralták a területet. A Pannonia provincia határa a Dunánál húzódott. Nemcsak Aquincum környékén, hanem a keleti parton is épültek őrhelyek. Ilyen volt a Trans-Aquincum nevű castrum, amelynek a létezéséről 1815-ben szereztek tudomást. A Vízafogó területén, a Koszorús-árok térségében római kori építmények nyomaira bukkantak. Sajnos a romok építőanyagait azóta már széthordták.

A honfoglalásig a területről nem sokat tudunk. Árpád vezér a Dunán való átkelés előtt Rákos mezején táborozott, amelyet a XIII. kerület mai helyén kell keresni. Az Árpád-házi királyok alatt az esztergomi érsek birtoka volt. A területen volt egy Jenő nevű település, amely a mai Újpesti vasúti híd közelében állt. IV. Béla király Jenőt és más területeket (Új-Bécs, Vízafogó) a szerzetesrendeknek adományozta.

1298-1526 között a rákos-mezei országgyűlések fontos szerepet játszottak a magyar közéletben. A török hódoltság idején a terület lakossága lecsökkent, a XVIII. századig pedig eltűntek a Jenő és az Új-Bécs települések is. Buda visszafoglalása után (1686) után gyors fejlődésnek indult a régió. A Pest város falain kívüli vásárok jelentős bevételi forrást jelentettek, de megjelentek az első iparosok is. Az 1838. évi árvíz súlyos károkat okozott. Ezért feltöltötték a Rákos-árkot és gátépítésekbe kezdtek. Angyalföld ekkor még csak kirándulóhely volt, a városiasodás először a Lipótvárosban jelentkezett.

Az 1848/49-es szabadságharc bukása után rövidesen elindult a gyors fejlődés. 1856-ben kezdődött meg a hajógyártás az újpesti öbölben. 1868-ban nyitotta meg Láng László a gépjavító műhelyét, a Láng Gépgyár elődjét. 1871-ben kiszélesítették a Váci utat és egy évvel kezdték el építeni a Margit-hidat. Ekkor nyílt meg a kerület első iskolája. 1873-ban rendezték az Aréna út (ma Dózsa György út) helyzetét. 1877-ben adták át a Nyugati pályaudvart és 1896-ban a Lipót körutat (ma Szent István körút). Ekkor épült fel a Vígsház és a kerület első temploma a Huba utcában a karmeliták kezelésében.

A XX. század elején kezdődött meg a Dráva, Tisza és a Vág utcai emeletes házak építése. 1911-12 között épült fel a Palota úti kislakásos telep, a Tripolisz. Az I. világháború törést jelentett a kerület fejlődésében. De a háborút követően újabb gyárak létesültek, így a Selyem- és Gyapjúgyár és az Angol Magyar Cérnagyár Rt. De ekkor a munkások még nyomornegyedekben laktak. Az 1929-ben kezdődött gazdasági világválság tovább súlyosbította a nehéz körülményeket. 1930-ban Angyalföldről indult meg a nagy budapesti munkástüntetés.

A II. világháborúban védett házakban élt a kerület nagyszámú zsidósága. A megmentésük érdekében tett erőfeszítések elismeréséül utcát neveztek el Raoul Wallenberg svéd diplomatáról és emlékmű emlékeztet rá a Szent István Parkban.

Az 1950-es és 60-as évektől kezdve számos új lakótelep épült fel a kerületben. A közlekedés javulásának nagy lökést adott az M3-as metró Újpestig való vezetése (1).

Kórházak

Nyíró Gyula Kórház

A Róbert Károly Körúton 1884-ben nyílt meg az Angyalföldi Magyar Királyi Ápolda, a II. kerületi lipótmezei Elme Gyógyintézet pesti tehermentesítésére. Az elhelyezésénél az volt a fő szempont, hogy szeparálja a betegeket a város lakóitól. Nyíró Gyula (1895-1966) főorvos 1939-1951 között vezette az intézményt. Ő a lelki betegek diszkriminációját kívánta megszüntetni. A II. világháború után már a közkórházzá való átalakításra törekedett. Amikor 2007-ben a II. kerületi OPNI megszűnt, azt követően ez az intézmény vette át az OPNI országos feladatkörét. Itt 2013. VI. 13-án nyílt meg az Országos Pszichiátriai és Addiktológiai Intézet (OPAI). Az intézetben külön belgyógyászati osztály is működik. Így az intézmény ma a legkorszerűbb körülmények látja el a fekvő és az ambuláns betegeket (2).

Madarász utcai Gyermek-kórház

A kórház elődjét, a Magyar Királyi Gyermekmenhelyet 1907-ben alapították. Az intézetet az elhagyott gyerekek gyógyítását, ellátását biztosította a nevelő szülőkhöz való kerüléséig. Az I. világháború idején már túlszűfolt lett a járványok és a háborús veszteségek miatt. 1925-ben emelet épült a Fertőző pavilonra, ahol az irgalmas-rendi nővérek szállása volt. Az intézetben a fekvőbeteg-ellátás mellett járóbeteg-ambulancia is működött. 1934-ben 420, 1944-ben már 500 ágyon gyógyítottak. A II. világháború is túlszűfoltást okozott. A kórházban súlyos károk keletkeztek. A háború után rekonstruálták az épületet és Országos Gyermekvédő Intézetté nevezték át. 1953-ban a főváros felügyelete alá került és ekkor elveszítette a gyermekvédő jellegét. 1957-ben a Heim Pál kórházhoz tartozott. Azonban hivatalosan csak 2005-ben lett a Heim Pál Kórház Madarász utcai részlege (3).

Honvéd Helyőrségi Kórház

A Róbert Károly körüti Honvéd Kórház 1897-1897 között épült fel. Kezdetől fogva a legmodernebb berendezésekkel szerelték fel. A kórházban működött a Honvéd Egészségügyi Anyagszertár. Ennek az egyik vezetője volt dr. Miksa Gyula junior gyógyszerész. A kórház ma is működik.

Dr. Miksa Gyula junior (Balatonboglár, 1899. X. 8. – Budapest, 1977. VIII. 5.)

Előbb elvégezte 1917-ben a tűzértizti főiskolát. Apja, Miksa Gyula senior tiszakürti Szent Katalin gyógyszerertárban volt gyakornok. A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1921-ben gyógyszerészi, 1925-ben gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. A pályáját a budapesti Egyetemi Gyógyszerertárban kezdte, majd a honvédség kötelékébe lépett. A budapesti I. számú helyőrségi kórház gyógyszerertárát vezette 1930-1933 között. 1934-től a Honvéd Egészségügyi Anyagszertár vezetője volt 1943-ig. Közben részt vett a polgári egészségügyi személy légmentesítő és gázvédelmi kiképzésében. E témakörben több közleménye jelent meg, rámutatva a harci gázok veszélyességére. Tudományos cikkeket is publikált. 1945 után a csengeri Oroszlán gyógyszerertár tulajdonosa volt. Az államosítás után több Somogy megyei gyógyszerertárban működött. 1956 után az egyik soroksári gyógyszerertár munkatársa volt (4).

A helyőrségi kórház gyógyszerertárát vezette Mezey Jenő ezredes, igazgató.

Mezey Jenő (Biharnagybajom, Bihar megye, 1886... - Budapest, 1973...)

Szülőhelyén apja, Mezey Lajos Szentháromság gyógyszerertárban volt gyakornok. A Kolozsvári Egyetemen 1909-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Részt vett az I. világháborúban. 1917-től a komáromi helyőrségi kórház gyógyszerertárát vezette. Ezt 1919-től a győri helyőrségi kórház gyógyszerertárával cserélte fel. 1921-től Budapesten a Honvéd Egészségügyi Anyagszertár vezetője lett. 1929-től a Róbert Károly körüti helyőrségi kórház gyógyszerertárát vezette. Részt vett a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság munkálataiban. „Bajomi emlékeim” címen a családjáról könyvet

jelentett meg. A II. világháború után a kora miatt nyugállományba vonult, így a további munkája ismeretlen. A fia, Mezey Lajos (1918-2006) színművész volt (5).

Zsidó Kórház, Orvos-továbbképző Egyetem

Eredetileg 1805-től a VI. kerületi Jókai utcában működött az első pesti zsidó kórház. A betegek számának a növekedése miatt szükség volt már egy nagyobb kórházra. Freund Vilmos tevei alapján 1889-ben avatták fel a mai Szabolcs utcában a kórház új épületeit 479 ágygal. Ezzel egyidejűleg megszervezték a járóbeteg-ellátást is. Már a századfordulón korszerűsítették a laboratóriumot és röntgen-osztályt hoztak létre. Nagy tudású és kiváló gyógyító gyakorlattal rendelkező orvosok látták el a betegeket. Itt létesült 1930-ban az első hazai Szív vizsgáló Intézet. 1920-1944 között Budapest egyik legrangosabb gyógyintézete volt, ahol a polgárokat és a szegényeket vallási hovatartozás nélkül látták el. Az írásos adatok szerint a betegek fele nem volt izraelita vallású. A szervezetéhez több alapítványi gyógyintézet is tartozott. 1954-ben Orvos-továbbképző Intézet rangra emelkedett, majd 1973-ban egyetemmé. 1993-tól a Haynal Imre Egészségtudományi Egyetem nevet vette fel. 2000. január 1-től beleolvadt a Semmelweis Egyetembe. Később Országos Gyógyintézeti Központ, 2007-től Állami Gyógyintézeti Központ néven működött tovább. Az intézetnek saját gyógyszertára is volt és ma is működik (6, 7).

Népesség (1)

Év	Lakosság száma	Év	Lakosság száma
1870	2700	1949	130551
1880	10920	1960	142977
1890	22836	1970	154984
1900	57301	1980	135889
1910	86682	1990	131143
1920	101691	2001	114353
1930	121961	2011	119057
1941	144717	2017	119575

Szent Lajos gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát dr. Molnár József gyógyszerész nyerte el a 1885. III. 28-án a 16050-1885. B. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1886. I. 23-án nyílt meg a Váci út 78. szám alatt. A 9300.1898. B. M. rendelettel ezt áthelyezték a Váci út 74. szám alá. Később ez még átkerült a Váci út 70. szám alá. – Tulajdonosok. 1886: dr. Molnár József gyógyszerész, orvos (†1900. I. 23.), - 1900: az özvegy haszonélvezetében, - 1904: dr. Héderváry Hugó, - 1930: özv. dr. Héderváry Hugóné haszon

élvező, - Filep Béla kezelő, - 1945-1950: özv. dr. Héderváry Hugóné haszonélvező, Váry György felelős vezető (8).

Dr. Molnár József (Vác, 1851. XI. 19. – Budapest, 1900. I. 23.)

Apja, Molnár József 1848-as honvéd-százados volt. Szentesen végezte az iskoláit. Szerényi Vince újpesti Szent István gyógyszertárában volt gyakornok, ugyanott volt segéd. A Budapesti Tudományegyetemen 1874-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Alkalmazott gyógyszerész volt dr. Wágner Dániel pesti Nádor gyógyszertárában. Beiratkozott az orvosi karra is, ahol orvosdoktori oklevelet is szerzett. Újpesten telepedett le, mint gyakorló orvos. Gyógyszertári jogosítványt szerzett 1885-ben. A Külső Váci úton 1886-ban nyílt meg a Szent Lajos gyógyszertár. Ezt három év múlva bérbe adta és ismét az orvosi hivatásának élt (9).

Dr. Héderváry Hugó (Újpest, 1869... - Budapest, 1930. V. 11.)

Az eredeti neve 1881-ig Hadl volt. Apja, dr. Héderváry Soma főorvos, az újpesti kórház alapítója volt. A Kolozsvári Egyetemen 1890-ben gyógyszerészi, a Budapesti Tudományegyetemen 1903-ban gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. Az alkalmazotti évei után, 1898-tól az erzsébetfalvi (Pesterzsébet) Arany Sas gyógyszertár, majd 1904-től a haláláig a Szent Lajos gyógyszertár tulajdonosa volt. A Magyarországi Gyógyszerész Egyesület pénztárosaként sokat tevékenykedett az Egyesület segélyalapja érdekében. Kilépett 1921-ben a Budapesti Gyógyszerész Testületből és az ún. „disszidens” csoport élére állt. Szerepet vállalt 1927-ben a Magyar Gyógyszerész szaklap alapításában (10).

Fehér Galamb gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Nyíri Bertalan gyógyszerész nyerte el a 116523. B. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1902. III. 1-én nyílt meg a Hungária körút (ma Róbert Károly körút) 93. szám alatt. Később a Hungária körút 60. szám alá költözött át. – Tulajdonosok: 1902: Nyíri Bertalan, - 1908: Glück Rezső, - 1909: dr. Lázár Béla, - 1920: Strausz Ármin, - 1945-1950: Dr. Darvas Sándorné, Strausz Ágnes tulajdonos, Strausz Ármin felelős vezető (11).

Nap gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Pintér Pál gyógyszerész nyerte el a 47643-1905. B. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1905. IX. 12-én nyílt meg a Visegrádi utca 19. szám alatt. – Tulajdonosok: 1905: Pintér Pál, - 1905-1950: Horváth Antal (12).

Pintér Pál (Putnok, Gömör megye, 1851. V. 8. – Budapest, 1908. IV. 20.)

A miskolci Magyar Korona gyógyszertárban, dr. Csáthi Szabó Istvánnál volt gyakornok. A Pesti Tudományegyetemen 1871-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Az alkalmazotti évei után gyógyszertári jogosítványt nyert a Zemplén megyei Gesztely Arany Szarvas, majd a Gömör megyei Felsőbalog

István király gyógyszerárába. Ezt követően néhány évig biztosítási ügynökként és községi jegyzőként működött. Majd a szentesi Magyar Király, a szegedi Isteni Gondviselés, végül a budapesti Kereszt gyógyszerárakban volt alkalmazott. A fővárosi barakk-kórház, a későbbi Szent László kórház vezetője volt 1884-től. A Szent István kórházban 1885-től működött. A budapesti Rókus kórház gyógyszerárát vezette 1899-1905-ig. Közben 1883-tól a Budapesti Gyógyszerész-segédék Betegápoló Egyesületének a titkára. Egy évvel később a Budapesti Gyógyszerész Testület titkára lett és a Magyarországi Gyógyszerész Egyesület jegyzője. Szerepet vállalt az 1886-ban alapított gyógyszerész-nyugdíjintézet létrehozásában. 1905-ben nyitotta meg a kalocsai Őrangyal gyógyszerárát, de a betegsége miatt ezt hamar eladta. Budapesten még felállította a Nap gyógyszerárát, de ennek is rövid ideig volt a tulajdonosa (13).

A Gyógyszerési Zsebnaptárak nem említették, valójában két Horváth Antal, az apa és a fia voltak a Nap gyógyszerár tulajdonosai:

Horváth Antal senior (Suriográd, Szerém megye, 1877... - Budapest, 1943. V. 21.)

A Budapesti Tudományegyetemen 1897-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. 1905-ben vette át a Nap gyógyszerár tulajdonlását (14).

Horváth Antal junior (Kalocsa, 1902. XI. 25. – Budapest, 1987. XI. 12.)

A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1924-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. A Nap gyógyszerár tulajdonlását vette át az apjától. Az államosítás után a Fővárosi Tanács Gyógyszertári Központja munkatársaként működött. Elnyerte még a gyémánt-diplomát is (15).

Szabadság gyógyszerár

A gyógyszerár személyes üzleti jogát Esztegar Béla nyerte el az 52472-1907. B. M. számú rendelettel. A gyógyszerár 1907. XII. 10-én nyílt meg a Szent László út 2. szám alatt. Később a Róbert Károly körút 104. szám alatt működött. - Tulajdonosok: 1907: Esztegar Béla, - 1929: Bulcsu Barna, - 1929-1950: Lamberg Károly tulajdonos, Lukács Dénes bérlő, felelős vezető (16).

Esztegar Béla (Huszt, Máramaros megye, 1861... - Fiume, 1913. VII. 17.)

A Budapesti Tudományegyetemen 1886-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. Az alkalmazotti idejét letöltve a szegedi Szent Rókus gyógyszerárát kezelte 1895-1900 között. A Magyarországi Gyógyszerészsegédék Országos Szövetségének első elnökévé választották meg 1906-ban. Egész pályáján a tulajdonosi és az alkalmazotti érdekek egyeztetéséért munkálkodott. Tagja volt a fővárosi törvényhatósági bizottságnak. Gyógyszertári jogosítványt nyert 1907-ben Budapesten. A Szabadság gyógyszerár tulajdonosa volt a haláláig (17).

Danubius gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Hollé Géza gyógyszerész nyerte el a 66656-1910. B. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1910. XI. 3-án nyílt meg a Váci út 123. szám alatt. - Tulajdonosok: 1910: Hollé Géza, - 1912: Bálint (Buchhalter) Géza, - 1914: Zakariás Árpád, - 1928: Illés Antal (†1941. IV. 18.) – 1942: özv. Illés Antalné haszonélvező (†1943. II. 2.) - 1943-1944: Jovián Pál kezelő, - 1945-1950: dr. Sós-kúti András tulajdonos, felelős vezető (†1966. VIII. 12.) (18).

Illés Antal (Szabadka, Bács-Bodrog megye, 1875... - Budapest, 1942. IV. 18.)

A Budapesti Tudományegyetemen 1897-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Az alkalmazott évei után 1903-tól a szülőhelye, a szabadkai Vörös Kereszt, később Arany Kereszt gyógyszertár tulajdonosa. 1920 után Magyarországra jött. 1928-tól lett a Danubius gyógyszertár tulajdonosa. A gyógyszertára mellett még drogériát is fenntartott (19).

Dr. Sós-kúti András (Sós-kút, Fejér megye, 1906. VIII. 4. – Budapest, 1966. VIII. 12.)

Pázmány Péter Tudomány egyetemén 1934-ben gyógyszerészi, a Szegedi Tudományegyetemen 1940-ben gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. A főváros közkórházainak központi laboratóriumában működött. 1945-től a Danubius gyógyszertár felelő vezetője lett. Az 1950 utáni munkájáról nincs információ (20).

Ferdinánd gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Róth Manó gyógyszerész nyerte el a 26614-1912. B. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1912. IX. 9-én nyílt meg a Váci út 34. szám alatt. – Tulajdonosok: 1912: Róth Manó, - 1940: Dr. Nyáryné, kömlödi Molnár Anna, - 1945-1950: Lovas Miklós hatósági kezelő (21).

Róth Manó (Restér, Gömör megye, 1880. X. 3. – Budapest, 1943. IV. 21.)

A Kolozsvári Egyetemen 1903-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. Előbb a tatai Angyal gyógyszertár bérlője volt. 1912-ben megvásárolta a szarvasi Szarvas gyógyszertárat, melyet 1917-ig üzemeltett és eladott. Budapesten 1912-ben gyógyszertári jogosítványt szerzett. Párhuzamosan a Ferdinánd gyógyszertár tulajdonosa is volt 1940-ig. Budapesten bekapcsolódott a szakmai közéletbe. A Magyarországi Gyógyszerész Egyesület 1921. évi átszervezése után az Egyesület pénztárosa lett 1938-ig. A budapesti Gyógyszerész Kaszinó alapítója volt 1930-tól. A Budapesti Gyógyszerész Testület alelnöke 1935-től. Számos szakügyekkel foglalkozó tanulmánya és gyógyszerésztörténeti cikke jelent meg a szaklapokban. Köztisztviselőként álló kollégáinak ismerték el a munkásságát, de a „zsidótörvények” miatt jogfosztott lett (22).

Zita gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Keserű Miklós gyógyszerész nyerte el a 194022-1912. B. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1913. VIII. 16-án nyílt meg a Pozsonyi út 27. szám alatt. A gyógyszertárat az 1920. VII. 16-án a 23935. N. M. M. számú rendelet alapján még abban az évben áthelyezték a Pozsonyi út 2a. szám alá. – Tulajdonosok: 1913: Keserű Miklós, - 1917: Marberger Gyula, - 1931: Marberger Gyula örökösei. özv. Marberger Gyuláné haszonélvező. – 1945-1950: dr. Tábor Pálné, Marberger Sára Györgyike (23).

Marberger Gyula (Feketehegy, Bács-Bodrog megye, 1881. XII. 26. – Budapest, 1931. IV. 20.)

A Budapesti Tudományegyetemen 1903-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. Újpesten gyógyszer-vegyészeti üzemet alapított, ahol számos új gyógyszerkülönlegességet gyártottak és hoztak forgalomba. 1917-től lett a budapesti Zita gyógyszertár tulajdonosa. A lányát, Marberger Sárát is a gyógyszerészi pályára nevelte. Ő 1939-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet a Pázmány Péter Tudományegyetemen> Az államosítás után a Fővárosi Gyógyszertári Központ munkatársa lett (24).

Petőfi gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Pethes István gyógyszerész nyerte el a 45959-1922. N. M. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1923. XII. 20-án nyílt meg a Szent László út 85. szám alatt. A Ogyógyszertárat 1940-től áthelyezték a Szent László út 74/a. szám alá. – Tulajdonosok. 1923: Pethes István, - 1937-1950: dr. Pethes Béla (25).

Dr. Pethes Béla (Dunaföldvár, Tolna megye, 1901. X. 27. - Budapest, 1983. VII. 5.)

Apja, Pethes István alapította a Petőfi gyógyszertárat. A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1924-ben gyógyszerészi, 1928-ban gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. A Petőfi gyógyszertár tulajdonosa volt az államosításig. Ezt követően a Fővárosi Gyógyszertár munkatársa volt a nyugállományba vonulásáig. Két fiát a gyógyszerészi pályára nevelte (26).

Glóbus gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Szigethy Imre gyógyszerész nyerte el a 104035-1926. I. N M. M. számú rendelettel. A gyógyszertár a lipótvárosi Zápolya utca (ma Gogol utca) 40. szám alatt, a Váci út sarkán nyílt meg 1927. III. 7-én. Később a gyógyszertár így a Váci út 54. szám alatt működött. – Tulajdonosok: 1927: Szigethy Imre, - 1929: dr. Fülep Ágoston, - 1945-1950: Karsa László hatósági kezelő (27).

Pallas Athene gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát dr. Nagy Béla gyógyszerész nyerte el a 39628-1929. I. N. M. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1930. II. 7-én nyílt meg a Pannonia utca 7. szám alatt. – Tulajdonosok: 1930: dr. Nagy Béla, - 1930: Kende Ervin, - 1945-1950: dr. Kálmán László hatósági kezelő (28).

Dr. Nagy Béla (Krasznabéltek, Szatmár megye, 1885. VIII. 3. – Budapest, 1940.VII. 18.)

A Budapesti Tudományegyetemen 1908-ban gyógyszerési, 1913-ban gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. 1912-ben megvásárolta a hajdúszoboszlói Reménység gyógyszertárat. Részt vett az I. világháborúban. A gyógyszertári munkája mellett nagy érdeklődéssel fordult a gyakorlati kérdések felé. Hamar felismerték a nagy tudását, így 1918-tól részt vett a taxák összeállításában. 1920-tól az óbudai Magyar Korona gyógyszertárat bérelte, majd 1922-től a Belvárosi gyógyszertár üzlettársa lett. Egy évvel később Czukur Lászlóval és Kerpel Vilmossal megalapította a Certa Laboratóriumot. A Gyógyszerészi Értesítő szerkesztőjeként, 1924-1927 között számtalan cikkben küzdött a gyógyszerészek jogaiért és a karon belüli belviszályok feloldásáért. 1929-ben gyógyszertári jogosítványt nyert a Pannonia utcában. De a gyógyszertár megnyitása visszatért a Belvárosi Gyógyszertárba. Hosszú ideig adta elő a gyakornoki tanfolyamon a gyógyszer-technológiát, tankönyveket is írt. Megalapította a Budapesti Gyógyszer vizsgáló Laboratóriumot. A Budapesti Gyógyszerész Testület elnöke lett 1936-tól, de két év múlva a betegsége miatt lemondott a tisztségéről (29).

Lehel gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Koráni Zoltán gyógyszerész nyerte el a 30629-1929. I. N. M. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1929-ben nyílt meg a Váci út 49. szám alatt. – Tulajdonosok: 1929-1950: Koráni Zoltán (30).

Koráni Zoltán (Fülöpszállás, Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye, 1890. XI. 4. – Budapest, 1967. V. 29.)

A Budapesti Tudományegyetemen 1912-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. 1929-ben nyert Budapesten gyógyszertári jogosítványt. A Lehel gyógyszertár tulajdonosa volt az államosításig. Ezt követően a Fővárosi Gyógyszertári Központ alkalmazásában működött. Nagyon jól felkészült, újíto gyógyszerész volt. Az ő javaslatára vette fel az V. Magyar Gyógyszerkönyv az Amylum liquefactumot pilulakötő-anyagként. Erről egy cikke jelent meg 1956-ban, az Orvosi Hetilapban (97, 31, 866, 1956). 1963-ban elnyerte a Kiváló Gyógyszerész kitüntetését (31).

Béke gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Tatár József gyógyszerész nyerte el a 250911-1934. B. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1935. II. 1-én nyílt meg a Béke utca 1. szám alatt. A gyógyszertárat 1939-ben áthelyezték a Béke tér 11. szám alá. – Tulajdonosok: 1935: Tatár József (†1960. III. 5.) – 1942-1950: Tóth Ilona, Tatár Józsefné üzemtárs (32).

Vígszínház gyógyszerertár

A gyógyszerertár személyes üzleti jogát Szabó Vince gyógyszerész nyerte el 1937. tavaszán. A gyógyszerertár 1937. IX. 21-én megnyílt a Szent István körút 20. szám alatt. – Tulajdonosok: 1937-1944: Szabó Vince, - 1945-1950: dr. Tamáska Lőrinc (33).

Szabó Vince a Somogy megyei Kaposfüreden 1887. I. 22-én született. A Budapesti Tudomány egyetemen 1907-ben gyógyszerészi oklevelet szerzett. Előzőleg a csurgói Megváltó gyógyszerertár tulajdonosa volt 1912-től 1936-ig. Budapesten szerzett gyógyszerertári jogosítványt. A Vígszínház gyógyszerertár tulajdonosa volt az államosításig. Nem ismert az 1950 utáni tevékenysége (34).

Dr. Tamáska Lőrinc (Alsóvadász, Abaúj megye, 1915. I. 12. – Budapest, 1996. II. 19.)

A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1937-ben gyógyszerészi, 1942-ben gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. Előbb a Honvédségi anyagszertár munkatársa volt. Doktorátusa után egészségügyi szeroszlopnál teljesített szolgálatot. A debreceni ideiglenes kormány felhívására jelentkezett a demokratikus néphadseregbe, de 1948-ban leszerelt. Közben 1945-ben átvette apósa, Szabó Vince Vígszínház gyógyszerertárának a tulajdonlását. Az államosítás után a Róbert Károly körúti kórházban működött. A budapesti László kórház infúziós laboratóriumát 1955-től vezette, később a kórházi gyógyszerertár vezetője lett. Állandóan szorgalmazta a gyógyszerertár korszerűsítését. A Pfizer Tudományos Központ igazgatója volt 1972-től a nyugdíjba vonulásáig. E munkakörében kapcsolatban volt az ország valamennyi kórházával és egészségügyi intézményével. A tudományos munkássága az infúziók minőségi követelményeire és stabilitásának vizsgálatára terjedt ki. Foglalkoztatták őt a klinikai gyógyszerészet módszerei és fejlődésének tendenciái. Számos közleménye jelent meg a szaklapokban. Részt vett a VI. Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztésében (35).

József főherceg gyógyszerertár

A gyógyszerertár személyes üzleti jogát Wolff Dezső nyerte el 1937-ben. A gyógyszerertár 1937. VI. 10-én nyílt meg a Pozsonyi út 47. szám alatt. De 1946-tól már Szent István Park néven a Pozsonyi út 46. – Szent István Park 26. szám alatt működött. – Tulajdonos: 1937-1950: Wolff Dezső (36).

Wolff Dezső 1883. III. 26-án született Érsekújváron. 1905-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet a Budapesti Tudományegyetemen. Előzőleg a Várban, a kormányzósági gyógyszerertár vezetője volt. Gyógyszerertári jogosítványt szerzett a Pozsonyi úton 1937-ben. Gyógyszerertárát József főherceg néven vezette. Budapesten 1950. V. 14-én elhunyt, az államosítás előtt (37).

Kárpátalja gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát dr. Zahoránszky Ervin gyógyszerész nyerte el a 236771-1938. XIV. B. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1939 októberében nyílt meg a Lehel utca 4/c szám alatt.
– Tulajdonos: 1939-1950: dr. Zahoránszky Ervin (38).

Dr. Zahoránszky Ervin 1891. V. 3-án született a Máramaros megyei Aknaszlatinán. A Budapesti Tudományegyetemen 1913-ban gyógyszerészi, 1924-ben gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. Az orvosdoktori oklevelet is elnyerte. Előbb az Országos Közegészségügyi Intézet gyógyszerkülönlegességi törzskönyvezési osztályát vezette. Budapesten 1938-ban gyógyszertári jogosítványt nyert. A Kárpátalja gyógyszertár tulajdonosa lett 1939-től az államosításig. Az 1950 utáni tevékenysége ismeretlen (39).

Gyógyszertárak száma

1971: 18 gyógyszertár,

2002: 22 gyógyszertár,

2018: 17 gyógyszertár.

Irodalom

1. https://wikipedia.org/wiki/Budapest_XIII_kerulete
2. Budapest Lexikon. Akadémiai Kiadó, Budapest, II. kötet, 213 (1993).
3. Budapest Lexikon. i. m. II. kötet, 46-47.
4. Gyógyszerészet, 22, 1, 37 (1978).
5. Gyógyszerészi Szemle, 6, 44, 461 (1941).
6. Budapest Lexikon. i. m. II. kötet, 465.
7. Budapest Lexikon. i. m. II. 261.
8. Sztankai István: A gyógyszerészetre és a budapesti gyógyszertárakra vonatkozó adatok. Budapest, 198-199 (1935).
9. Gyógyszerészi Hetilap, 39. 6, 86-87 (1930).
10. Gyógyszerészi Közlöny, 48, 8, 135-136 ((1930).
11. Sztankai István: i. m. 215.
12. Sztankai István: i. m. 200.
13. Gyógyszerészi Közlöny, 24, 17, 265-266 (1908).
14. Beniczky Péter: Az egyetemi gyógyszerészképzés vizsgálata. 1852-1950-ig. Gyógyszerészdoktori értekezés. Melléklet. Budapest, 71 (1991).
15. Gyógyszerészet, 32, 5, 273 (1988).
16. Sztankai István. i. m. 213-214.
17. Gyógyszerészi Almanach az 1942. évre. Budapest, 625 (1942).
18. Sztankai István: i. m. 215.
19. Gyógyszerészi Szemle, 6, 17, 179 (1941).
20. dspace.oszk.hu/handle/123456789/discover?query=soskúti+andrás&submit=
21. Sztankai István: i. m. 200-201.
22. Gyógyszerészi Közlöny, 59, 18, 225-227 (1943).
23. Sztankai András: i. m. 201.
24. Gyógyszerészek Lapja, 26, 9, 14 (1931).
25. Sztankai István: i. m. 201.
26. Gyógyszerészet, 28, 11, 437 (1984).

27. Sztankai István: i. m. 202.
28. Sztankai István: i. m. 202.
29. Gyógyszerészi Közlöny, 56, 30, 430-433 (1940).
30. Sztankai István: i. m. 218.
31. Gyógyszerészet, 11, 8, 317 (1967).
32. Sztankai István: i. m. 219.
33. Gyógyszerészi Szemle, 2, 5, 86 (1937).
34. Gyógyszerészi Szemle, 2, 27, 447 (1937).
35. Gyógyszerészet, 40, 3, 195-196 (1996).
36. Gyógyszerészi Szemle, 2, 14, 269 (1937).
37. dspace.oszk.hu/handle/123456789/632104#
38. Gyógyszerészi Közlöny, 55, 5, 90 (1939).
39. Gyógyszerészi Szemle, 4, 43, 615-616 (1939).